

Mechanická energie

Zatím jsme prozkoumali [energii](#) kinetickou E_k a energii potenciální E_p . Může ale nastat situace, kdy má těleso obě tyto energie - např. [letadlo](#) o hmotnosti m letící [rychlostí](#) $\vec{v}$ ve výšce h nad povrchem [Země](#) má vzhledem k Zemi potenciální tíhovou i [kinetickou energii](#). Součet těchto energií (tedy součet potenciální a kinetické energie) tvoří celkovou mechanickou energii E tělesa.

Letadlo z předchozího příkladu má tedy vzhledem k povrchu Země mechanickou energii E , pro kterou platí: $E = E_k + E_p = \frac{1}{2}mv^2 + mgh$.

Při [pohybu](#) tělesa se může jeho kinetická i [potenciální energie](#) měnit.

Vyhodíme-li např. míč svisle vzhůru, rychlost míče a tedy i jeho kinetická energie se postupně zmenšuje. Míč ale přitom stále stoupá výš, čímž se zvětšuje jeho tíhová potenciální energie.

Nepůsobí-li na těleso v [tíhovém poli](#) Země žádné jiné [síly](#) (třecí, odporové, ...) kromě síly tíhové, je [prací tíhové síly](#) určen přírůstek kinetické energie a úbytek tíhové potenciální energie. Abychom si tuto skutečnost názorně přiblížili, sledujme [volný pád](#) tělesa o hmotnosti m . V čase t_0 se těleso nachází ve výšce h_0 a jeho rychlost je nulová. Jeho kinetická energie je tedy nulová a celková mechanická energie je dána pouze jeho tíhovou potenciální energií $E = E_{p0} = mgh_0$. Poté začíná padat volným pádem k Zemi. V určitém čase t bude těleso ve výšce $h = h_0 - \frac{1}{2}gt^2$ a jeho tíhová potenciální energie tedy bude $E_p = mgh = mgh_0 - \frac{1}{2}mg^2t^2$. V tomtéž čase se bude těleso pohybovat rychlostí o velikosti $v = gt$ a jeho kinetická energie bude $E_k = \frac{1}{2}mv^2 = \frac{1}{2}mg^2t^2$. Pokud v tomto libovolně zvoleném časovém okamžiku sečteme potenciální a kinetickou energii, dostaneme $E_k + E_p = mgh_0$. Z těchto úvah vyplývá závěr:

CELKOVÁ MECHANICKÁ ENERGIE JE V [IZOLOVANÉ SOUSTAVĚ](#) KONSTANTNÍ, POUZE DOCHÁZÍ K PŘEMĚNÁM POTENCIÁLNÍ ENERGIE V KINETICKOU A NAOPAK.

Této formulaci se říká [zákon zachování mechanické energie](#).

Důležité je si uvědomit, že [zákon](#) zachování **MECHANICKÉ** energie platí pouze v **IZOLOVANÝCH** soustavách.

Přeměny mechanické energie jsou vždy spojeny s prací, kterou konají síly vzájemného působení mezi tělesy. Práce je přitom rovna úbytku kinetické energie a současně přírůstku energie potenciální nebo naopak.

Přeměny mechanické energie lze pozorovat u [pružných srážek](#) těles, u [kyvadla](#), u těles zavěšených a kmitajících na [pružině](#), ...

© **Encyklopedie Fyziky** (<http://fyzika.jreichl.com>); Jaroslav Reichl, Martin Všeticka

Licence <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> zakazuje úpravy a komerční distribuci.